

Szerkesztői szállítás

Belső-kiadályozás 21. szám, hova a lap szellemi részét illető közléseknek czimzendők.

Az értékes cikkek díjaztatnak. Kéirátok nem adnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 12 frt.
Félévre 6 „
Negyedévre 3 „
Egy hóra 1 „

Megjelenik minden nap, az ünnepekét követő napok kivételével.

KELET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

„KELET”

előfizetési feltételei:

Egész évre 12 frt. Negyedévre 3 frt.
Félévre 6 frt. Egy hóra 1 frt.

Egyes szám ára 5 kr.

Az előfizetési pénzek — legcélszerűbben postai útvánnyal — Kolozsvárra, Stein János könyvkereskedésébe küldendők.

A „Kelet” kiadóhivatala.

A bírósági szervezés nehézségei.

Azt hiszem sem kérdésért, sem negotiorum gestorsáért perbefogatni nem fogok, ha e nagy fontosságú kérdésnek nagyszerű munkájához magam is egy parányi porszemecskével járulandó, véleményem közrebocsátása által utat nyitok megvitatására, illetőleg megvilágítására azon nézetemnek, mely e nagy munka körül a kiapadhatlan forrású nehézségeket illeti.

Kezdeménykép előadásomnak tárgyául most a bírák létszámának betöltéséről szóló részt veszem, mint oly főtényezőt, mely a szervezési mű mozgásba hozatalánál — hogy hasonlattal éljek — a gép gőzereje gyanánt bir hatással a munkaerő fokozására.

Nézetem szerint ahhoz, hogy a bírák létszámának mikénti betöltése helyesen bírálthassék meg, mindenek előtt e két kérdés felteendő: mi vár feldolgozásra a bíróságok kerületeiben egyenként, és mi móddal kelljen a dolgok végbevitelére munkálni együttesen?

A munka-anyag kitudására, mely feldolgozásra vár, szerintem, elég tudni kerületenként az illető bíróságok határ- s területi körét, a lakosság létszámát, szellemi állapontját, gazdasága, ipara, kereskedelme mozgalmait, közfoglalmát s helyi viszonyait. Erre nézve előlegesen is rendelkezés alatt állanak s célszerű szolgálatot tehetnek az eddigelé beszerzett statisztikai adatok községenként, s a bíróságoknál vezetni szokott ügyviteli kimutatások.

De nehéznek tartom azon más kérdést, hogy mi móddal kelljen a dologra váró munka-anyagot helyesen és gyorsan feldolgozni?

Ez, a mi tulajdonképen törvénykezésünk nehézségeit teszi, s minék végleges megoldását a törvényhozás sem látta, most az egyszer, végbevitelének, s ezért az adatok begyűjtését is próbaidőkre bízta.

Tudnivaló, hogy a törvény s törvénykezési rendtartás vezérlik a bírót, kinek ezekben jártassággal kell bírnia, hogy hivatásának a bírósági teendők elintézését illetőleg megfelelhessen.

De minő törvények vezérlik kinevezendő bíráinkat? Azok-e, melyek vezérlik a mostaniakat, s mi bizonyítéki eljárás követessék a bírák jártasságának megállapításánál?... Oly kérdés, melynek meghatározása kizárólag a törvényhozás hatáskörét illeti; s míg ez nem történik, mindaddig feltesszük, hogy a mostaniak fognak zsinórmértékül szolgálni.

Tudnivaló ehhez, hogy alkotmányos közjogi törvényeink szerint hazai törvényeinkben jártas és csakis benszülött hazafiak lehettek bírák, s képesítethettek bíráskodásra.

Ha tehát most, midőn az egy polgári új rendtartás kivételével, törvénykezésünk még mindig az osztrák törvény uralgása alatt vajudik, a bírák képessége is az ezekben való jártasság alapján fog bírálat alá vétetni, s plane az okirati bizonyítás előszeretetéből minősítvényi diplomák fognának bekívántatni. Ki felelne azon eventualitás előidézéséről, mely szerint csupán hazafiakból a személyzeti létszám ki nem fog telni; mert sokan vannak, kik hazai törvényeinkben s általán véve a törvénytudományban tanulmányuk s gyakorlatjuk útján jártasok ugyan, s az osztrák törvényhez is per analogiam alkalmazkodni tudnának, de nem bírnak ebből minősítvényi diplomával.

És megfordítva, nem lehetne-e tartani azon

anomaliától, miszerint a provisorium alatt minden absolutorium nélkülözésével nyert bírói diploma alapján neveztetnek ki oly pályázók, kiknek egyetemes genialitásuk minden tana az írás-olvasáson kívül egyébből miből sem áll, mint mások tetteinek s munkáinak majmolásából, utánzásából.

Eme végtelenségig tartó kérdésekhez vezetnek a kifogyhatlan nehézségek, melyek a szervezési mű mozgásba hozatala ellen támadoznak, s bár most hirtelenében egy nehézség megoldására bírnánk elég belátási erővel; de helyzetünkre gondolva, minden okoskodásunk megszűnik, mi által tehetnénk valamit.

Idő s tartós emberi tevékenység kell, míg egy állandó kinevezési rendszer behozatalának törvény-cikkelyét törvénytárunkba beigtatva láthatjuk.

Az igazságügyminiszternek pedig tenger csalatkozásokon kell átevezni, míg az előbb jelzett álcák hőseit valódi egyéniségekben fölsimerni sikerülend, s tiszta tapasztalati vizsgát tehet le az erre várakozó törvényhozási testület előtt.

Ezért az országgyűlési többség határozatához a próbaévek bevárása mellett lehet és kell szavaznunk, kiknek részére a hazafi kötelesség marad egyedül hátra, hogy az igazságügyminisztert e nehéz feladatu kényes munkájában tőlünk kitelhetőleg támogatni igyekezzünk, hogy vele együtt igazságszolgáltatásunk rég óhajtott reformjához közelebb juthassunk, ennek áldásdúsabb jövőjét megérhessük.

Azon szerény véleménynyel fejezem be soraimat, hogy e helyzetben célszerű út és mód a bírák kinevezésére ideiglenesen egyéb nem lehet, mint hogy a megyék bizottmányi gyűléseinek feje, ki kerületének többségében a közvéleménynek is birtokában van, s egyről egyig ismeri megyéjének embereit s kapacitáit, a bíráskodási képesség iránt kérdeztessék meg, s javaslata legyen a mérlegben kiválólag nyomatékos.

A Victoria biztosító társaság

tegnap d. u. folytatván közgyűlését, meglehetősen zajos jeleneteknek vált színhelyévé.

A tárgysorozat rendén Szentgyörgyi J. azon indítványa állt, melyszerint az igazgatóság eltörölendő lenne s helyében a választmány végezné a teendőket. A múlt évi közgyűlés ez indítványt egy bizottmánynak adá ki véleményezést végett, mely azonban még kevésbé praktikus módosítással ajánlá előadóját, Simon Elek, által ez indítvány elfogadását. E szerint t. i. Szentgyörgyi J. indítványa elvileg el lett volna fogadandó, oly módon azonban, hogy az igazgatóság ne töröltesse el, hanem olvasztassék egybe a választmánnyal, mely aztán szakosztályokra szakadva, ezek a most u. n. igazgatók által vezettessenek, mint elnökök által.

A bizotttság ez ajánlatának előterjesztése után, mielőtt a tárgyalás kezdetét vehette volna, egy részvényes azt indítványozá, hogy, mint sokkal lényegesebb alapszabály-módosítás és szintén a választmány többsége által magáévé tett tárgy: előbb a „függelék” ügye vétsék tanácskozási alá. Ez indítvány hosszas mondhatni szenvedélyes vitát keltett. A „függelék” hívei: a vezérigazgatóval élőkön s a pesti részvényesek igen sangvinicus serege heves támadást intézett ez indítvány ellen, sőt egy másik részvényes azon módosítványa, melyszerint a már előterjesztett Szentgyörgyi-féle javaslat letárgyalása után vétsék föl a „függelék”, mint amazzal logikai összefüggésben álló: szintén erős megtámadásban részesült. Argumentáltak személyes sértéssel, kifacsart alapszabályal, a közgyűlés azon jogának megtámadásával, hogy a sorrenden változtatást tehesen, s midőn mindezekkel szemben nyugodtan kimutattattott ez állítások alaptalansága: egy közgyűlés méltóságához nem igen illő jelenetek következtek be. Közbejött Papp Miklós urnak azon — mint mondják nem első — malheurja, hogy a gyűlés nem kívánta kihallgatni, mire a gyűlés majd hogy nem fölcszótt. Szó tétetvén, hogy a teremben nem részvényesek is vannak: a tagok kivonultak s csak az igazoló-jegyeket előmutatók tértek vissza a terembe.

Ha jól sejtjük: azok, kik a sorrend megváltoztatását akarák, szinvallásra akarák kényszeríteni azon pártot, mely a „függelék” szerencsétlen ügyét, az erdélyi részvényesek közül is, pártul fogá. Ezek azonban ugy látszott, a választások előtt, sehoggy sem akartak ez ügyről nyilatkozni, minek következtében, a sorrend megváltoztatásának kérdése fölött szavazásnak kellett döntenie. A szavazás, az elnökileg nem correct föltett kérdésre megtörténvén, azok, kik a „függelék”-kel szemben elfoglalt álláspontjukat, a választások előtt, nyíltan bevallani nem merték: majdnem kétszáz szótöbbséggel győztek, a pestiek compact csoportja és a választmányi többség hívei

mintegy nyolczszáz szavazattal rendelkezvén, a „függelék” elleneinek körülbelől hatszáz szavazatával szemben.

A sorrend e szerint föntartatván, Szentgyörgyi J. indítványa röviden elejtetett, valamint el ugyancsak Sz. J. más négy indítványa is, az alapszabályok 25 és 42-dik §-ának módosítása, és az üzletrend két pontjának megváltoztatása iránt.

Következett az elnökre, alelnökre, hét választmányi tagra és a számvizsgáló bizottmányra való szavazás megajtése, mire esti 8 óráig idő tüzetett ki — az alelnök és választmány előbb letéven mandátumukat —; a szavazatok beadása után némelyek folytatni akarák a „függelék” föltött tanácskozást, az elnök azonban az idő előhaladottságát adván okul, az ülés folytatását másnap reggeli 9 órára tüzte ki. Az ellennézetűek részéről a szenvedélyeskedés ez alkalommal sem hiányzott.

A „függelék” ez idejű sorsáról lapunk más helyen adunk tudósítást.

A szász universitás zárulése.

Az ülés elején az elnök válaszol dr. Kein minapi interpellatiojára, mely szerint a jövőben meg nem fogja engedni, hogy az universitás pénztárnoka (a mostani képviselő is) állomásától eltávozzék. A válasz helyeslő tudomásul vétetik.

Egy különvélemény felolvasása, a szelistyei borméresi jog, kérdésének s más nem annyira közérdekű tárgyak (köztük a pénztárvizsgálók jelentése) befejezése után kitűnvén, hogy a gyűlés már nem határozatképes: a még le nem tárgyalt ügyek a következő universitásra útasítatván, a jegyzőkönyvek hitelesítése a Szebenben levő tagokra bízván, elnök a következő beszéddel rekeszté be az universitást:

„Tisztelt nemzeti universitás!

Uraim! Midőn a f. év jan. 10-kére összehívott universitást ezennel berekesztetnek nyilatkozatokat: engedtessek el nekem, hogy tevékenységének részleteire visszapillantást vessek. Hiszen nekünk eleven emlékezetünkben élnek azok, a jövő számára pedig a jegyzőkönyvek adják meg a felvilágosítást.

E gyűlekezet tevékenysége bizonyára nem volt meddő. Politikai irányban oly művet hozott létre, melynek rendkívüli horderejét senki sem fogja tagadni, t. i. a municipális törvényjavaslatot; más irányban ismét nem kevésbé mélyreható határozatok jöttek létre, mint a fogarasi uradalom visszaadása, egy földmivelő iskola felállítás és végre ipariskolák alapítása fölött.

„Ez már magában igazolni látszik jelentékeny pénz-s időáldozatot, és ha ez az áldozat valóban rendkívüli volt, a mennyiben a teljes gyűlekezet 3 és fél hónapig ülésezett, a bizottságok azonfelül pedig egy fél hónapig dolgoztak, ez igazoltnak tekinthető azért, mert 1869- s 1870-ben nem volt universitási gyűlés, miért is a gazdasági anyag nagyon meggyűlt. Végre pedig két akkora számmal voltak együtt, mint máskor, ez oly körülmény, mely az ülés megnyújtását eredményezte, de e körülményt, mint haladást kell üdvözlönnünk.

„Csak egyet sajnálók ösztönten: tanácskozmányaink az ellentétes vélemények szenvedélyes összeütközése által gyakran elkeserítettek, továbbá a valódi művelődési célokra sürgősen követelt áldozatok olyannyira megszorítottak és még sem mentek attól az árnyéktól, hogy erőinket fölülmulják.

„Oly körülmények közt csekély erőmhez képest az elnökség nehéz teendőinek csak nagy nehezen felelhettem meg, a miért is bocsánatért esedezem, egyszersmind mindnyájuk elnézéséért s jóakarataért, melylyel különösen az utóbbi időben rendkívüli fáradságokra vállalkoztak, mi által a gyűlés bezáratása oly jókor lehetséges volt.

„Ezenkívül csak egy kívánságom van: keljen ki a mag, melyet e gyűlekezet vetett a nemzet javára!”
Ezzel bezárattott az universitási gyűlés.

BELFÖLD.

Maros-Ludas, május 29. 1871.

Vidéünknek nagyon is érdeklő három oly egyleti gyűlés tartatott itt ma meg, hogy azt hirlapilag nem szellőztetni mulasztás volna. Nem tartom ugyan magam, sokoldalú elfoglaltságom miatt is, legavatottabb egyénnek arra, hogy azoknak eredményét én közöljem, de miután, mi tagadás, érdekeltségem nem engedi, hogy a közlést mások részéről bévárjam, megragadom az alkalmat, következőknek közlésére:

Ma tartatott a „Maros-Ludas vidékére is kiterjedő kisegítő pénztáregylet” most már véglegesen alakuló, a „maros-ludasi társalkadó” és a „maros-bogáthi olvasó egylet” közgyűlése.

Daczára annak, hogy a pünköszi szent ünnepek és a mező-bodoni országos vásár sok helybeli s vidéki lakóst, részint rokoni, baráti s részint üzleti érdekek által kényszerítve, épen a mai napra tűzhelyeiktől elhívtak: a gyűlések mégis elég látogatottak voltak.

Csak is kebli dolgok fordultak elő s azért azoknak

elősorolásával nem is fárasztom a tisztelt olvasót; csupán a vidékiek tájékozására nézve van szerencsém tudatni, hogy a „maros-ludasi kisegítő pénztáregylet“ 1871. jún. 1-én napján kezdte meg működését; megválasztott igazgatóvá gr. Bethlen Geiza, aligazgatóvá Hancz Pál, pénztárnokká Nyerges József, könyvvezetővé Kazacsay Antal, vizsgáló bizoskák Szabó Sándor, Tomcsik József, Novák Izák, Virág Gergely, Abrahám Mozes, Recse Tivadar, Keresztes Áron, Császár Sámuel, Suba József; ellenőrökké Elekes Mihály, Betegh Sándor, Szentkirályi Gábor, Deák Sándor, Wolf Márton, Harmath Lajos, Novák Ede; ügyvédé Nesztor József.

A „maros-bogáti olvasó egyesület“ tisztikara im ez: elnök gr. Bethlen Geiza, tiszteletbeli elnök Tokaji János, alelnök Szabó Sándor, jegyző Pásztor Sándor, könyv- és pénztárnok Osztián János, választmányi tagok: Belényesi Zsigmond, Kecskeméti János, Fosztó László, László János, Hantz Pál, Nyerges József, Laczhegyi Frigyes, Tomcsik József.

A „maros-ludasi társalkodó“ tisztikara pedig ez: elnök gr. Bethlen Géza, alelnök Hantz Pál, jegyző Deák Sándor, pénztárnok s gazda Osztián János, választmány: Tomcsik József, Laczhegyi Frigyes, Suba József, Recse Tivadar, Szabó Sándor, Abrahám Mozes, Novák Ede.

Azt hiszem, hogy ezen vidékünk anyagi s szellemi érdekeit képviselő egyesületek belkezelése elég megbízható hiteles kezekbe van letéve, annál fogva gondolom, nem is fog a pártolás és részvétel hiányozni, azért tehát előre, mert sehol szükségessége ilyeszerű egyesületeknek hazánkban nem mutatkozik ez idő szerént, mint épen vidékünkön; itt az alkalom, érvényesíteni társalkodónk jelmondatát, miszerint „anyagi s szellemi jólét nélkül, nem lehet boldog a haza.“

Hantz Pál.

KÜLFÖLD.

Kolozsvár, június 1.

(s) A párisi utcaharcokról és égersől szóló hírekkel találkozunk most kizárólag a külföldi politika terén. Az emberi képzeletet felülhaladja, a szívdobbanást megakasztja, a gondolatot megöli azaz iszonyúan borzalmas kép, melyet a francia világjáró és eseményeinek részleteiről már az eddigi szakadozott tudósítások is rajzolnak. Róma szétrombolása a gallok által s égése Nero alatt, Jeruzsálem pusztulása, Carthago rombadőlt, Moszkva égése, minden gyermekjáték ahoz képest, a mit a büszke Páris a közelebbi napok alatt átél.

A párisi commune le van győzve. De mily szomorú győzelem ez, a francia nemzet, a művelődés Pyrrhus győzedelme! Oly harc volt az, melyből nem kél, mint nemzetek küzdelméből gyakran, új élet, új erő, hanem melyet hanyatlás követ. — Még nem volt elég a borzadályból, a gaszágból, mit eddig elkövettek a commune nyomorult hősei; a legújabb hírek szerint már bizonyos, hogy Darboy, párisi érsek és számos tustársa élete a dühögőknek áldozatul esett. Mily sötéredéke az emberiségnek vitta a commune nemtelen harcát, erről egy bordeauxi lap ezt írja: „Körülbelül 10,000 idegen, az országok, mondhatni a törvényeszek sötéredéke, született condottienek, kik csak a polgárosodás teljes bukásából remélhetnek előnyt; továbbá 15,000 francia, a legkülönbözőbb ügy fanatizált pártosa, megvan minden volt és még leendő felkelésnek — ezek teszik a commune hadseregét. A csataterén e csöcselék nem állja meg helyét soha; sánckok és torlaszok mögött azonban roppant hatalom. Tönkre ju-

tott, életüket eltévesztett emberek ők, kik nem veszíthetnek semmit, kik csak nyerhetnek, — még a halál által is. Reményünk nincs, vesztők bizonyos, azért hadd vesszen velök a város, vesszen a világ.“ Nem is védtek ők a körfalat, hol, ha rendes harc vevatik, el kellett volna dölni a védelem sorsának, hanem a város könnyen védhető zugába vonultak vissza. Hibának mondják már most is, hogy Mac-Mahon műveleteit úgy intézte, hogy előbb a vörösek-től lakott és jól megerősített külvárosokat keríté hatalmába, és csak azután fordult a gazdag belvárosnak, hová az üldözött kommunisták visszavonultak, mely körülménynek tulajdonítandó az iszonyu rombolás. A ki ősmerte a felkelők kivoltát, annak feladata az lett volna, mondják, előbb biztosítani a belvárost, s csak aztán fordulni a vörösek fészkeinek. De úgy látszik, hogy Mac-Mahon sem ősmerte jobban kortársait, mint annak idejében Thiers és Jules Favre, midőn horderőt nem tulajdonítottak a montmartre-i komédiának. A felkelés temetőben találta sirját, a gyönyörű Père-Lachaise eltorlaszolt vidékén.

Az iszonyu égés részleteiről a „Times“ londoni sürgönye a következőket sorolja fel:

Versailles, máj. 24. esti nyolcz órakor. Szemtanuja voltam a legszomorubb jelenetek egyikének, melyeket a világtörténelem valaha följegyzett. A felkelők folygújtották a Tuillériákat, a had- és tengerészeti ministeriumot, a számvéviszék- s a letéthivatal épületeit, és mindezen épületek lángokban állanak. Nehány órát töltöttem e pompás városban, mely a lángok s a bombák által majdnem rommá vált. Páris építészeti remekei gyorsan fölemésztték a lángok által, melyeneket Moszkva égése óta aligha lehetett látni. És mindez a közben történik, míg az ágyuk dörögnek, a mitrailleurök recsegnek, gránátok pattannak, és ropog a puskatűz. Szébb időt a mainál a legmerészebb fantázia sem képzelhet. Ritka derült és kék volt az ég. Még a nap is föltűnő fényvel ragyogott, s a Szajna sima tükrét nem karvarta föl a legesekélyebb szellő sem.

Ama nagy épületek, melyeket a növekedő tűzár még nem ért el, fényugarokban usznak. Valószínűleg utoljára lehet látni őket. A Szajna mindkét partján egy tucat ponton tűzszlopok és borzasztó füstfellegek emelkednek az égnek, és nem frázis, ha azt mondom, hogy a sűrűn gomolygó füst elsötétíti a napot. E jegyzeteket a Trocadero-ron írom. Egész közel hozzá, velem szemközt a rokkantak palotája fekszik, melynek arany kupolája inkább ragyog, mint valaha. A katonai iskola előtti nagy térség majdnem egészen meg van telve fegyveresekkel, ágyukkal és lovakkal. Cissej tábornok montrouge-i állomásából perczenként golyók csapnak le a Pantheon kupolája mellett. ezen épület, nem különben a szép „Val-de-Grace“ épület bizonyára előbb golyók által fognak összeromboltatni, mielőtt a lángok martalékaivá lennének.

A St. Sulpice-templom mellett sűrű füst gomolyodik föl. Most a füstfelleglet láng hasítja ketté. A templom két tornyát oly világár futja körül, milyent elektrikus világítással sem lehetne előidézni. Ott valami nagy épület áll lángban. Mindenki kérde mi éghet ott, de senki sem mer közeledni ama városrészhöz. Körülöttünk félig elhamvadt könyvlapok szállnak körül a levegőben s az általános vélemény azt tartja, hogy a Sorbonne és könyvtára gyuladt meg.

Ezen tűz s a balpart között 10—12 égést lehet szemlélni. Senki sem kételkedik, hogy az igazságügyi palota, a Tuillériák s a Louvre sorsára fog jutni. A Tuillériák palotája egészen eltűnt, a kupola s az egész tető beszakadt. Nehány alsó emelet még ég s az ablaknyílások-

édes illat, mint könyvei rendeiből a természet zamatos, balzsamos, üdítő lehellete.

A tájfestőnek csaknem pepecselő részletezésétől kezdve, melyvel az „Erdei lakot s környezetét“ előnkbe állítja; a végtelenül finom és beható megfigyeléstől kezdve, melylyel a hangya, a méh, a fecske és golya s az ezernemű virágok életét és titkait ellesli, s anyagi igazsággal és hűséggel rajzolja; a gyönyörtől kezdve, melylyel a vízi madarak, a sás, a tó, a láp szemléletébe elmerül: egészen az ünnepélyes meghatottsági s magasztosult érzelmeljességig, melylyel lelkét a kárpáti erdők mély zugása, a virág-dus mező színpompája és a csillagos ég magas fennsége ragadja meg: szerelme minden irányban, minden fokozaton átöleli a természetet, s kiömlik dalaiban, regéiben, mondáiban; mintha kedélye az orgona volna, melyben a legmélyebbtől a legmagasabbig minden hang megvan, de mestere a ki egyedül tud játszani rajta, a természet.

Egyes tárgyak iránt mégis, úgy látszik, előszeretettel viseltetik; vagy inkább egyes hangulatok iránt, s így azon dolgok iránt, melyek azokat fölkelteni legképesebbek. Kedvence nem az a vidék.

Hol a Kárpát havas tetőin,
— Mint barna csókák a téli fára —
Halk szárnyutással a kifáradt
Felhők megülnek éjszakára;
Hol a vihar fogantatik,
S szül a menydörgés száz harsány fiut;
mert itt is az a pont ragadja meg lelkét,
Hol a havas rózsája busul,
S a törpe fenyvek tengő szára fut.

A természetnek nem nagyszerű, hanem méla, csöndes képei azok, melyek közt — mint Hugo Victor mondja egy szép versében — „a családból valónak érzi magát.“ Az

Árnyéktalan puszták, lágyan rengő tavak
Szabad szép vidéke;

Hol
Hajló bokor-ágon madarak szólnak,
Lombok árnyékában a csacsogó patak
Bujkálva veszti utat;

hol

ből füst és tűz csapódik ki. A Louvre nem veszett még el, a tűz tán nem fogja elérni valamennyi udvarát. A mennyire a füst és lángok között megkülönböztetjük, a „Palais Royale lángban áll. Mindenki kiáltja: „A Palais Royale ég!“ és mi meggyőződünk, hogy ez tényleg igaz. A Notredametemplomot, s a Hotel Dieu-kórházat nem láthatjuk, úgy látszik, hogy mindkét épület romhalmazzá vált. (Még nincs bizonyítva.)

Egy percz sem mulik el fölrobbanások nélkül. Kövek, fa, és vasdarabok röpülnek a levegőn át, borzasztó robajjal zuhanva a földre. A zöldelő fák égnak, ropogva és recsegve, lombjaik és ágaik elpörkölvék. A Concorde tér épületei visszatükrözik a tüzfényt, és mindegyik köugy ragyog, mintha szinaranyból lenne. A Montmartre még kívül van a tűzkörön, azonban egy gyenge szél elhajítja föltte a füstöt. Az új operaháznak még nem történt baja, azonban füstfellegből van körülveve, és majdnem csoda lenne, ha sikerülne megmenteni. Tisztán ki, vesszük, hogy az igazságügyi palota, a Saint-Chapelle, a rendőrfőnökség épülete s a városház lángban állanak, és nincs legesekélyebb lehetőség sem, hogy ez épületek valamelyike megmentessék az általános vész elől.

Midőn visszatértem Versaillesba, hogy elküldjem e távsürgőnyt, a kormánycsapatok a balparton egész a Pont-Neuf-ig, a jobbparton egész a városházig hatoltak előre. A Rue royale-uteza végén levő torlasz tegnap elfoglaltatott a csapatok által. A katonaságnak házat ház után kellett elfoglalni. A St. Honoré-utczában, s a Marigny-avenueben rendkívül heves volt a küzdelem. A brit követtség palotájában hat gránát pattant szét. A nevezett utca két sarkháza földig leégett. A Vendome-tér elfoglaltatott a kormánycsapatok által. A St. Germain-külvárosban egész éjjel heves küzdelem folyt a felkelők és Cissej tábornok csapatai között.

A KELET magán-távirata.

Feladatott Pesten, június 1. 9 ó. 40 p. d. e.

Érkezett: június 1. 10 ó. 30 p. d. e.

Favre köriratban tudtja a hatalmakkal a frankfurti békekötést, lázadás leveretését és a rend helyreállítását Párisban.

Kormányváltozás van készülöben; a nemzetgyűlés elhatározá Trochu indítványára a szeptember 4-ki kormány eljárásának megvizsgálását.

A Vincennesbe menekült és föltétlenül meghódolt lázadók közt 15 comueta tag van.

Assy ellen a vizsgálat megkezdett; állítólag bonapartista zsoldos lenne.

Victor Hugo Belgiumból ismert levele folytatásittatott. Ez rossz hatást tön.

A pápa párisi hírek folytán komolyan beteg.

NAPI HIREK.

— A trónörökös veszélyben. Midőn ő felsége Rudolf koronaherceggel szombaton d. u. a bécsi práterbe a löversenyre kocsizott, a Kaisergarten mellett egyszerre csak közvetlenül kocsija mögött löprúszkölést hall. Ő felsége megfordult s egy pillanat alatt a koronaherceget magához kapta fel. Egy bérkocsis ugyanis a fejedelem kocsija elő-

— a rónák s tavak felett
Átvonuló daru egy-egyét krúgat!

Majd

Lekolkadó kalászkok
Hangtalan zizegésinél

szeret „a multban tétovázni“ — vagy andalogni ott:

Hol vásznat fehérít a játszó délibáb,
Szilaj csikó iram s fehér gulya legel;
A hol nemes tuzok sétálgat a mezőn,
A mely nyul-árnyékot s ördögbordát nevel.

Vagy ha „Tornácán“ megáll s végignézi a szép tájon és el-elgondolkozik.

Azonban eset lesz, elesendesül a dal,
Hűvös szellő támad az esthomályival:
S köd-palástot öltvén,
Elvész a táj képe, a rét nyájas arca.
A szép Sajó völgyén...

A virágokat is mind szereti, bár nem megkülönböztetés nélkül; a töviseiben büszke rózsá; a havasi és parlag-rózsá; a fehér, kék és tüzes lilium, a kékszemű nefelets, az ezerszínű balzsamos illatu szekfü, a pompás csodafá, a kék iringó, a király-virág, mely rejtélyes 'betűket, Ajoja visel szírmán, a perpetuel, demutka, rezedá, — mind, mind kedves neki.

Oly megható szépen szólítja meg őket a „Virágregek“ előhangjában:

Kedves virágok! a kert és mező
Szűz gyermekei, szeretlek titeket!
Ha a kikelet várt ideje jó,
Vágyódó lelkem közétek siet;
Halmok, mezőkön ér a támadat,
Hol véletek sorban ismerkedem
S hervadni látván szép orozátokat:
Fáj, de még az is jól esik nekem!
Holdvilágon és csillag fényinél,
Midőn a föld álomba szendereg:
Mint a ki szól, érez, mint a ki él,
Halk suttogást hallok közöttetek.
És látlak jární, kelní nesztelen,
Remegve érni egymás ajkaihoz,
S mintha érteném; hogy a szerelem,
Hogy a bánat és vágy, a mi összehoz.
S mikép csillámló harmat képién

A 'KELET' TÁRCZÁJA.

Szász Károly emlékbeszéde.

Tompá Mihály felett.

— Az akadémia május 20-án tartott közülésén. —

(Folytatás.)

Tompá, élete végéig nem tudott leszakadni többé a természet kebléről. Felsőbb iskoláit Patakon járta, gyönyörteltem járvala az „istenitallal dus Zemplénnel téreim, ormán,“ vagy kirándulásokat téve a göthei ifjú erő vállalkozó hevével a Kárpátok vadregényes vidékeire, majd egy kevés időt Fehérmegye Sárbogárd helységében preczeptoroskodott; Pesten, próbált bár, meghonosodni nem tudott soha, s az irodalom és körei soha sem bírtak azzal a csáb-erővel reá, mint másokra, kik — mint a színészek, ha egy pár cipőt a színpadon elszagattott, többé arról lelépni nem tud — örökre ott maradnak, hol a napi irodalom izgalmai csak a munkásság lázas ösztönének kedveznek, nem a csöndesen alkotó geniusznak. Carmina secessum scribentis et otia querunt. Élete hajóját kevés habozás után, végre is a falusi papság félreassó kikötőjében erősítette meg. — Beje a kis Turóc patak partján, a tornáljai völgy gyönyörű bogpontján; Kellemér, a lombkoszorus dombok közé tematve; s végre Hanve, a Sajó völgy messzelátó domboldalán: e három névhez fűződik Tompa egész élettörténete. Mint elhiresült papot és költőt nagyobb helyekre, fényes állomásokra hívták, városokba édesgették. Hiába! ott maradt s kivált mióta Hanvához egy kis sir drága köteléke kapcsoló: hallani sem akart róla, hogy falusi magányát, az édes elomlást a természet üde anyakeblén, valaha más környezettel, a falusi ligeter mesterkélrt kertekkel s a temető gyp-ösvényét kövezett utcákkal cserélje fel.

Ha munkái tíz vagy tizenkét kötetét, költeményeit, egyházi és temetési beszédeit, neje számára irt gyönyörű imakönyvét végig forgatom: minden lapról a természet ép oly mély ismerete, mint forró szeretete szól hozzám. A lekaszált fű rendeiből nem hat ki erősebben a sajátosság

akart bajtani, lövi azonban megvadultak s a bérkocsi rudja behatolt a király fogatába, néhány ujjnyira a koronaherczeg fejétől. Ha ő felsége a koronaherkzeget hirtelen magához nem szorítja a rud megsérti a herceg fejét. Így azonban mi baja sem történt, s közel állórendőrök azonnal feltartóztatták a bérkocsist.

— **Incedy Samu** ezredes a 30-dik honvédszászlóalj parancsnokságát felcseréli a 32-vel, helyébe ugyancsak a 32-ik honvédszászlóalj eddigi parancsnoka **Szigethi Miklós** fog jönni.

— **Br. Baldácsi Antal** Maros-Vásárhelynek a „M. Polgár által említett szélsőbali követjelöltje városunkban időzik, alighanem, hogy Vásárhelyre ránduljon szerencsét próbálni. Épen csak a nyolczadik kandidatus. Berzenczei is elmondhatja az írással: „Dividerunt vestimenta mea et super vestem meam miserunt sortem.“

— **Kolozs megye** állandó bizottmánya f. évi június 15-én d. e. 10 órakor rendes közgyűlést tart. A bizottmánynak a szokott ügyek tárgyalásán kívül legnevezetesebb feladata lesz, t. i. a köztörvényhatóságok rendezéséről szóló 1870 XLII. t. cz. 91. §-ban körvonalozott tervet kidolgozásával megbízandó küldöttség megválasztása. Ezen küldöttség hivatala lesz a szerint, a mint a megye jövő szervezete igényli, tervet dolgozni ki: a) a megyének az országos választó kerületekre való tekintettel, szolgabírói járásokra osztásáról; b) a választó kerületek alakításáról; c) a tisztikar, a segéd-, kezelő s szolgaszemélyzet létszámáról, hatásköréről, a munka felosztásáról, a fizetések mennyiségéről, a napidíjak fokoztatásáról; d) az árvaszék és állandó választmány szervezéséről és az árvaügyeknek a törvényszéktől való átvételéről; egyszersmind: e) összeállítja a bizottmányi tagok választása céljából alakítandó választókerületek választóinak névjegyzékét; f) elkészíti a legtöbb adófizetők névsorát; g) intézkedik a község útján a községi alváltókerületek megalakulása iránt.

— A **Victoria társaság** közgyűlése ma délelőtt a „füg-gelék“ sorsa fölött tanácskozott, eredményre azonban nem jutván, az ülés délután is tovább folyt s így egy fennebbi czikkünkben megígért tudósításunkat jövő számunkra kell halasztanunk.

— **Felekiék**, mint biztos kutforrásból értesülünk, e hó 15-e felé körünkbe érkeznek egy pár előadásra. Innen aztán Fehérvári társulatával M.-Vásárhelyre rándulnak, hol szintén fellépnek egynéhányszor.

— **Nyári mulatság.** A kolozsvári iparos ifjuság által a Rózsáligetben rendezendő zártkörű jótékony czélú tánczvigalom június 4-én fog megtartatni. A rendező bizottság felkért bennünket annak kijelentésére, hogy azok a családok, kik eddig a bizottság minden igyekezete dacára sem kaptak meghívót, szíveskedjenek a bizottmányhoz jegyekért küldeni az olvasóegyletbe 2-, 3- és 4-én estig.

— A **zene-conservatorium** t. cz. pártoló tagjai fölkérnek, hogy részvényjegyeiket, a személyenkénti 2 frt évi részvénydíj lefizetése mellett conservatoriumi pénztárnok t. Ákonez János urtól (belmonostor utca szegletén levő kereskedésében) még e hét folytán átvenni szíveskedjenek; annyiival is inkább, mivel a június 4-ére kitűzött rendes hangversenyben, melyen csak tagok vehetnek részt, ezen részvény jegyek belépti igazolványul szolgálhatnak. — A Zene-conservatorium elnöksége. —

— **Fehérvári**, mint biztos kutforrásból értesülünk, még két előadást fog tartani, és pedig ezuttal már valóban bucsuképen. Mind a kettő jótékony czállal lesz egybekötve, és pedig az egyik valószínűleg a muzeum-utczai óvoda javára. Előre is felhívjuk rá a közönség

Száll meg a lombon a langy éji köd:
A hű csalódás megszáll lelkemen,
És bűt, szerelmet, vágyat összeköt;
Szóven belőlük ábrándos regét,
Kert és mező virági, rólatok:
Megmenteni vágyik éltetek felét,
Ha elhervadtok, ha meghaltatok . . .
Szeretlek, szép virágok titeket.

S a virágok megérzik szeretetét, megértik szándékát, nekik nincs titkuk előtte;

Midőn leszáll a csöndes éj,
S minden élő elphen:
Egy titkos, láthatlan világ
Van ében néma csöndiben . . .

a hold kétes világánál levetik előtte szűz leplüket s életük, kedély-világuk, szerelmeik s ábrándjaik titkaiba engedik bepillantani, egy emberek előtt ismeretlen világa a csodásan finom tündéri érzelmeknek, egy csodálatos szövevénye a sorsnak s erkölcsi és költői igazságszolgáltatásnak tárul fel előtte s költői teremő ereje, a természet titkos életének alig sejtethető mozzanatait ellesve, az emberi indulatokat és szenvedélyeket ama gyöngéd lények életébe átvive, a képzelődés és eszmélkedés sajátosságos vegyületét hozza létre, mély érzelmét rejtve mindenütt a rege külső szöveve alá s a jelvi költészet legszebb termékeit adva, melyek nemcsak irodalmunkban állanak páratlanul, hanem a külföld bármely irodalmának hasonnemű termékeivel is versenyezhetnek.

S mégis, a virágok közt is vannak különös kedvencei: „bokrok enyhében szerényen élő ibolya“, melyet „lágy fű fedez el s leveles bokor“, melynek elleste álmait, s megvigasztalódott általuk; s a balzsamos kakukfű, melylyel a temetőben ismerkedett meg, s melyet prédi-kázióban is ismételve, oly kiváló szeretettel emleget.

Az élettelen világból nem a villám, mennydörgés és északi fény, a természet ünnepi pompájának e meg-rázó jelenségei, hanem a bérce szelid leánya, a viszhang az, melylyel enyelegni s feleselni szeret; a tengernek is nem viharát, hanem csöndes mélyét keresi, hol a tündérkirály lakik kristály-palotában, földiek után epedő lányai-val. Az élő világból a virágokon kívül a madarak, s ezek legköltőibb csoportja: a vándor madarak különös kedvelt-

figyelmét. Így hát Felekiné assz. vendégszerepléséből úgy látszik már az idén nem lesz semmi. De reméljük s meg is várjuk Fehérvári urtól, hogy majd őszkor kárpótolni fog a veszteségért és sikerülend a t. művésznőt akkorra néhány vendégszerepre megnyerni.

— A **szamosújvári** fegyházat illető legutóbbi közleményünkre vonatkozólag illetékes helyről azon felvilágosítást vesszük, hogy a fegyházban tervezett újítások, a vízvezetékre és légtisztításra nézve, nem a királyi biztos urtól, hanem magától az igazságügyi miniszteriumtól eredtek és pedig már m. é. novemberében leküldetett Koch építész ur, ki a javítási terveket készíti s remélhetőleg mielőbb fogantatásandja is. Örülni fogunk, ha mielőbb a munkálatok bevégezéséről értesíthetjük olvasóinkat.

— A **Dánafürdő** szép kertjét Ajtai László a Biasini-hotel vendéglőse vette ki a nyárra bérbe. Izletes konyhája a legjobb csaletek a nyáron szabadban vacsorálni szertőkre nézve.

— A **fecske bizalmáról** a „Gy. P.“ ezeket írja: Hogy mennyire éri a fecske saját hasznos voltát, s mennyire megbizik ezért az emberekben, a következő példa eléggé bizonyítja azt. Az örkényi uradalom fatenyésztéséről híres igazgatója, **Vasváry János** ur egyik előszobájába az ablakon gyakran belebent egy fecske, s mert látta, hogy nem bántják őt ezért, elhozta párját is, leültek mindketten az ablakpárkányára, s elkezdtek ott a háziak tisztelőre, szép fecske nótákat énekelni. Így ment ez pár napig, míg egyszer csak a him beröptült a szobába, fölült a könyvszekrény tetejére és ott folytatta fecske-dalát. A háziak nézték, hogy mi lesz ebből? Másnap a fecske is fölrepült a szekrény tetejére, és kettecskén énekeltek azon. Harmadnapra aztán szépen hozzá fogtak a munkához, és elkezdtek fészkeiket a szoba egyik felső szegletében rakni. Ezt azonban nem engedték meg nekik, hanem a házi gazda más valamit gondolt ki. Egy darabka négy-szegletű deszkát kifurt, abba belehuzott egy zsineget, és felkötötte a deszkát egy a szoba mennyezetébe vert szegre, úgy, hogy a deszka másfél lábnyira lógott a mennyezet-től. Ekkor szépen levette a már megkezdett fészkek első alapköveit, s azt a deszkára tette. — A fecskék az ablak-ból nézték hogy mi történik, s mikor a házi gazda visszahúzódott, rászálltak a deszkára, s fecskenyelven elkezdtek a látottak fölött tanácskozni. — Ekkor kiszállt a him, de csakhamar visszajött s hozott csőrében egy darabka sarrat. Ugyanezt tette később a nő is, szóval megkezdtek fészkek alapját, s midőn kissé már haladtak volna az építésben, abban hagyták azt, az ablakra ülték s kezdtek várni, hogy mi történik. A házigazda előtűk nézte meg a kezdet munkát, és nem bántotta. Ekkor a fecskék egész hatálylyal hozzáfogtak az építéshez, s most már ott lóg a pehelylyel pompásan kibéltett fészkek, s van is benne négy sárgaszájú, csipogó kis fecskefű. A papa és mama ott üldögél a fészkek fölött, egész nyugalommal nézve, a mi körülte történik. Járnak, kelnek, lármáznak, muzsikálnak, és a fecske családát mind ez nem háborgatja nyugalomában. Az ablakon van nekik egy nyílás hagyva, azon járnak ki és be.

— **Perl bécsi** fogorvos hirdetését a tulsó oldalon, ajánljuk olvasóink figyelmébe.

Magyar színészet.

(S. A.) **Némethi Irma** k. a. utolsó vendég- s egyszersmind jutalomjátékául tegnapelőtt (máj. 31.) **Feuillet** O. legújabb drámája „**Julia**“ került színpadunkra szép

jei. A fecske és golya egy költőtől sem részesültek oly gyakori, oly meleg és szeretetteljes emlegetésben, mint tőle. Ő nem az orosz lány és sas költője, hanem azoké az ártatlan madaraké, melyek, bár „nekik két hazát adott végzetük“, hazáink eresztét s alföldünk tavait és lápjait úgy szeretik mégis, mintha csak itt kellene élni s halniok.

Csodáljuk-e, hogy **Tompa** annyira szereti őket? hogy „érkezésük, távozásuk napot jegyez már nála“, hogy fészkeik rakását, kicsinyeik ápolását, ragaszkodásukat a fedélhez, melyen fészkek áll, egyszerű ruhájukat s egyszerű hangjaikat annyiszor megénekli s oly mély és valódi baráti vonzalommal tér vissza hozzájuk mindig és mindig?

Maga is a házias, családját oly élethálában szerető fecskéhez hasonlított. Legelső, de azért mindvégig legszebb, legigazabb dalai egyike, a „Fecské“-hez, mily meleg, a vágyó s esengő szív mélyéből felszálló sohaj a távozó után:

Szállj, te boldog, szárnyaidnál,
Magzatiddal! — én helyet
Isten tudja hol találók,
Hol lerakjam fészkeket

De még sem száll vele, mert Istenben bizik, mint a fecske:

Ad az Isten egy helyecskét,
Hol megrakjam fészkeket!

S adott. Soha a gondviselés fecskefészkekbe hivebb, igazabb párt nem rendelt, mint **Tompáéba**. Mint a fecske, mely a vihartól elbujva, csendes ereszt védett enyhelyében rakja fészket, ő is, mikor a vihar legjobban tombolt, s a felkorbácsolt sorstenger legmagasabbra vetette hullámaikat, 1849. tavaszán népesítette meg fiatal nővel a keleméri paplakot, hová a kedves **Bejéből** csak egy héttel azelőtt költözöködött volt át. A nő, miért ne mondjam nevét, **Zsoldos Emilia**, egy a **Sajó** partján, **Runyában** lakó régi nemesi ház leánya, **Tompa** életének mindvégig hű társa, szívének egészen méltó bálványa, sokszor nyugtalan hevének nyájás mérséklője, majd végre kimondhatlan kínainak édes enyhítője, földi léte valódi őrangyala lön.

(Folytatása következik.)

számu közönség előtt, melynek tekintélyes részét a **Király-hágón** túlról a „**Viktoria**“ közgyűlésére megjelent szomszédaink képezték.

Anélkül, hogy az újabb időben főleg a németeknél de nálunk is lábrakapott félig hypocrit kritikát maj-molnók, mely minden francia színműben először is a moralt vette bonczkás alá: **Feuillet** „**Julia**“-ját mind a drámai elmélet szempontjából, mind külső hatás és moral tekintetében szerző gyengébb termékei közé kell sorolnunk.

Sem terünk, sem kedvünk, de még a darab sem igényelheti, hogy részletes taglalásba ereszkedjünk az újabb francia színirodalom eme beteges kinövésének, mely szerző korábbi műveivel szemben alak és tartalom tekintetében félreismerhetlen hanyatlást jelez.

Még azt is nélkülözzük **Feuillet** „**Julia**“-ban, mit pedig még az obscurusabb francia színműköltőknél is, mint kiváló sajátosságukat, bámulunk: az érdekesítő bonnyodalmat, a szelleműs szövevényű cselekvényt, mely, pillanatra bár, elfeledtetni a nézővel a tartalom ürességét.

Egy nő, kit férjének ledér közönye 15 évig a kétségbeesésig gyötör s ki végre is hallgatag szenvedéseinek jutalmát és büntetését a bukás egy gyenge pillanatában találja fel; egy kedélytelen férj, kiből a francia társadalmi corruptio megmételtyező hatása a legsivárabb fogalmakat önti a házasság és házasság élet felől, kit azonban barátjának egy rövid moral predigtje s egy rövid órai elmélkedés egészen új emberré képes varázsolni; egy házi barát, ki őt évig a legbecsületesebb óra a család becsületének, csak azért, hogy a hatodikban ő legyen őnmaga és barátja s ennek neje nyugalomának és szerelmének tolvajává; végre egy gyermek-lány, vegyülke az u. n. gyermeki okosság és naivságnak: im ezek az elmosódott alakok, kiknek életéből szerző egy szomorú képet, minden élet és színezet nélkül kiszakít, s kik még általános típusokat sem repraesentálnak, annál kevésbbé jellemeket.

Cselekvényben szegény, alakokban szétfolyó, compositióban laza, drámai alapeszmét egyáltalán nélkülöző; evvel jellemezhetjük röviden e piécet, melyből ennél fogva a szereplők legdicsegetesebb buzgalma sem lenne képes harmonicus egészet s drámai hatást kiereszszakolni.

Ezek után az előadásra sem zenghetünk dythirambokat. **Némethi I. k. a.** hatással s néhol igen sikerülten adta vissza **Julia** szenvedéseinek egyes megrázóbb momentumait, s különösen az utolsó, a meghalási jelenetben, valamint az első felvonás végén őrmekkel szemléltük egyikét szerepköre legművészeibben sikerült productióinak; de kikerekített, egész, folyton következetes alakot nem találunk **Julia**ban sem; mi természetesen kétszeres nehézségű feladat lett volna, midőn maga a költő is csak nagy vonásokkal festett. Egészben véve azonban egyike volt a kisasszony sikerültebb szerepének. **Boér E.** a naiv gyermek-lány szerepében teljesen otthon találta magát, s ha szóltunk elismeréssel és buzditással eddigi működéséről: a máitól sem tagadhatjuk meg azt. S nekünk úgy tetszik, hogy ha otthon éri magát **Boér Emma** a drámai szerepekben, még kiválóbb tehetséget észleltünk ma a naiv iránt, mely körben annyi sikert minden esetre, ha nem többet, fog aratni. **Kovács Gy.** (**Turgy Maxim**) szépen megfelelt feladatának, leszámítva néhol a tulgyors beszédet, mire már többször volt alkalmunk figyelmeztetni. A többi közreműködők közül még **Erdélyit** említjük föl, ki szintén megállta helyét, tudván ő szerepét ma kellőképen.

Távíratí tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Máj. 31-én 5%. Metallikus 100 frt 59.30. Kamat —. —. 5%. Nemzeti kölcsön 100 frt. 69.10. 1860. Kölcsön 102. —. Bankrészvény 793. Hitelintézeti részvény 200. frt. 282.70. London 10 ft. st. 100 frt. 23 1/4. kr. 124.15. Ezüst 122.25. Cs. kir. arany 5.88. Napoleondor 9.88.

Urbéri kötvények: Magyarországi 79.80. Temesi 77.75 Erdélyi 76. —. Horváthországi 85. —.

Felelős szerkesztő Szász Bóla.

Nyiltér*)

I.

A „**Magyar Polgár**“ egyik közelebbi számában egy tudósítás olvasható, — melyben **Maurer Victor** és **Csiki József** urak közt előfordult megsértések egészen ferdén adat-tak elő.

Minthogy a tudósítás oly formán van szerkesztve, mintha az egy szemtanútól eredne, és mi az egyedüli szemtanúk, kik akkor jelen voltunk, hamis tudósítással vádol-tatni nem akarunk — ezennel kinyilatkoztatjuk, hogy nevezett közleménynek részei úgy a vita keletkezésére, mint annak lefolyására vonatkozólag a valósággal merőben el-
lentélesen vannak előadva.

Hidvég, máj. 5-én 1871.

Biró Sándor, szemtanu.
Csiszér Albert.
Eugenius Tamás.

II.

Méltóságos úr!

Felhívása folytán mi alóírtak f. év és hó 4-én meg-jelentünk **Csiki József** úrnál és felhívtuk méltóságodnak lovagias elégtételt adni, azon megsértésekért, melyek méltóságod és **Csiki József** ur között f. év márcz. hó 29-én Ürmösön előfordultak. **Csiki József** ur azonban lovagias elégtételt adni megtagadta, azt állítván, hogy ezen ügyet, minthogy panaszát már be is adta, a törvényszéknél akarja elintézni. Minek folytán kinyilatkoztatjuk, hogy méltóságod nézetünk szerint ezen ügyben a lovagiasság minden köve-telményeinek eleget tett.

Hidvég, april 4-ikén 1871.

Gr. Kálnoky Imre.
Gr. Nemes János.

*) E rovat alatt közlőttekért csupán a sajtóhatóság irányá-szerk. ban vállal felelősséget a

Bogdán István Kolozsvártt.

(180)

(3-3)

Figyelemre méltó!

Ujjonnan bérrendezett és megnagyobbított s különösen e nyári Saisonra most érkezett gazdagon ellátott

női- és férfi divat-kelme

raktáromat legjutányosabb-ár mellett, a n. érd. t. közönség becses figyelmébe ajánlom.

Raktáram b. Wesselényi-ház 166 szám.

Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

Minták kívánatra ingyen küldetnek.

Bogdán István Kolozsvártt.

Bogdán István.

Bogdán István.

! Mesterséges fogak !

(190)

(6-6)

PERL bécsi fogorvos által

mesterséges fogak, légnyomatu fogsorok, arany és vulkanitba foglalva a legújabb amerikai mód szerint czélszerűen és természetesen fájdalom nélkül betéttetnek, a foggyökér eltávolítása nélkül. Ugyisint fogműtétek kiváló figyelemmel eszközöltetnek, valamint fogfájdalmak örökre eltávolíttatnak

Lakása Kolozsvártt, a Nemzeti Szállodában, 6 sz. Rendel 9 óráig d. e. 5 óráig d. u.

Árak mérsékeltek.

! Mesterséges fogak !

! Mesterséges fogak !

! Mesterséges fogak !

(25) (18-30)
Hihetetlen, de mégis igaz,
hogy az alább felsorolt

REGULÁLT ÓRÁK

oly mesés olcsó áron adatnak el.

Csak 10 frt egy valódi ezüst hengeróra, kristályüveg-gel, percz mutatóval, valódi talmi arany-lánczal, medaillonnal és jótállási jeggyel.

Csak 19 frt 50 kr egy valódi angol finom tűz aranyozásu ezüst chronometer óra, kettős köpenynyel, finom zománczozva, kristály-üveggel, finom talmi aranylánczal, medaillonnal és jótállási jeggyel.

Csak 15 frt 50 kr egy valódi angol, finom tűz aranyozásu ezüst chronometer óra, egy köpenynyel, lánc- és medaillonnal, valamint jótállási jeggyel.

Csak 14 frt egy valódi angol esinos talmi aranyhenger óra, legújabb mintájú, kettős kristályüveggel, melyben a szerkezet elzárva is látható, talmi aranylánczal, medaillonnal és jótállási jeggyel.

Csak 14 frt egy talmi arany óra, kettős köpenynyel, savonette, rugóra, kristály-üveg- és nickelművel, valódi talmi aranylánczal, medaillonnal, valamint jótállási jeggyel.

Csak 17 frt egy valódi angol, ezüst horgony óra, kristályüveg- és finom vésettél, lánc- és medaillonnal, valamint jótállási jeggyel.

Csak 15 vagy 18 frt egy angol Prince of Wales, remontoir óra, a legerősebb csőüreggel (caliber), kristályüveggel, nickelművel, valódi esinos talmi aranyba foglalva. Ez órák a többiek felett azon előnnyel bírnak, hogy azokat kules nélkül lehet igazítani és felhuzni. Ily órákhoz mindenki egy talmi aranylánczot, medaillont ingyen jótállási jeggyel kap.

Csak 15 vagy 18 frt egy egészen kised női óra, valódi ezüstből, valódi aranyozással, nemkülönben valódi talmi arany nyakláncz-ezal és jótállási jeggyel.

Csak 13 frt egy ezüst henger óra, rugóra és erős kristályüveggel, nemkülönben lánc- és medaillonnal talmi aranyból.

Csak 22 frt egy legfinomabb ezüst horgonyóra, 15 rubinra, legfinomabb talmi arany lánc- és medaillonnal.

Csak 24 frt egy ezüst remontoir óra, mely kules nélkül felhuzható, talmi arany lánc- és medaillonnal.

Csak 24, 26, 28 frt arany női órák, láncz, medaillon és jótállási jeggyel.

Minden ezüst és arany óra, a cs. kir. fémek bélyegző hivatala által bélyegzett. rövidke frt 1, 1. 30, 1. 60, 2, 3, 4, 5, 6. hosszú frt 1. 60, 2. 50, 3, 4, 5, 6, 7.

Valmenynyi órák első minőségűek, és másokkal csekélyebb minőségűekkel fel nem cserélendők. Az üszszegnek előre beküldése vagy utánvétel mellett, minden megrendelés 24 óra alatt teljesíttetik, és a kívánatnak meg nem felelő ezikket, a legkészségesebben kicseréltetnek. Nem regulált órák 2 frttal olcsóbbak. Árjegyzékek ingyen.

Óraművesek és órákereskedők, egy az órák minden nemében nagy választéku készletet találnak, és csak a közvetlen Angolhonból és első kézből megvásárlás, valamint a nagyban tömeges árusítás teszi lehetővé az órákat oly olcsón árusíthatni.

GLATTAU N.

1. bécsi órategykeze (Etablissement) 51. Kärntnerstrasse Palais Todesco. 51.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűivel kiadó-tulajdonos Stein Jánosnál.

(202)

(1-18)

KIADÓ BIRTOK.

Ürmösön a vasut-statiótól egynegyed-óra távolságra, egy **280 holdas birtok**, nagyobb mennyiségű marha- és juh instructióval együtt hasznbérbe adatik.

A birtokhoz mindenmő gazdasági épületeken kívül, egy 25 mázsás szeszgyár is tartozik.

Bővebb felvilágosítást nyerhetni **Ürmösön Lázár Mihálynál**, és Brassóban a „Nemere” tek. szerkesztőségénél.

(168)

(8-8)

„VICTORIA”

bizt. társaság vezérügynöksége

Kolozsvártt

tisztelettel jelenti, hogy a folyó évre

a jégkár elleni biztosítást

már megkezdette s biztosításokat fogad el mindennemű termények, mint: takarmány-fűvek, törökbúza, kalászos gabonák, repec, kender, len, dohány és szőlő jég által elkarosítása ellen.

A tavalyi tömeges pártolás után felesleges a biztosító közönség figyelmét különösen a „VICTORIA”-ra irányozni, csak annyit jegyztünk meg, hogy a „VICTORIA” az, mely tavaly is

Erdélyben legtöbb jégkárt fizetett.

A „VICTORIA” azoknak is, kik tavaly jégkárt szenvedtek, 10%-ot elenged dijkából s a fizetésbe váltót is elfogad.

A „VICTORIA” mint országszerte tudva van, kárait a bejelentés után azonnal, teljesen és igazságosan rendezi és fizeti.

Közelebbi felvilágosítással a vidéki ügynökök is szolgálnak.

Kolozsvár, 1871 tavaszán.

A „Victoria” bizt. társaság vezérügynöksége Kolozsvártt.

(203) (1-3)
„Victoria” részvény

előnyös áron eladó.

Többet a kiadó hivatal.

(174) (5-12)
Óvás.

Mintán Giergl István úr Pesten hamisított, utánzott Pagliano Syrop eladásával foglalkozik, e miatt vele minden őszszekötést megszüntettem és övöm a t. közönséget a hamisított syrop vásárlásától. Az utasítás közelebbi kiadásában neve trüvve leendő.
PAGLIANO JEROMOS,
az orvostan tanára Florenzben.

(176) (10-1*)
Egy kurta öl fa

10 forint 50 kr. o. é.
Kapható Karvazy Gyulánál Kolozsvártt.

(58)

(16-22)

Duha Kristóf

fehérnémű gyárában belközéputcza 457. sz., felvállaltatnak mindennemű fehérnéműek megvarratatása; hol is egy kitűnő szakképzett **bécsi szabásznő** van alkalmazva; és így a megrendelések gyors és jutányos árban teljesíttetnek.

RAKTÁROMban dús választásban kaphatók: **rumburgi-, hollandi-, ereász-, bécsi házi vásznak, asztalnéműk, gazdasági ruhaszövetek**, több ezer rőf (schifon) angol vászon **zsebkendő, férfi és női fehérnémű** legnagyobb választékban, **kötő, varró ozérna**. Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

A nagy érdemű t. közönség szives pártfogásába ajánlja magát

DUHA KRISTÓF,
fehérnémű gyáros.